

Toimenpidealoite TPA 89/2021 vp

Pekka Aittakumpu kesk ym.

Toimenpidealoite lapsen oikeuksien sopimuksen suomenkielisen käännöksen käännösvirheen korjaamisesta

Eduskunnalle

Suomi on ratifioinut vuonna 1991 YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen, joka on kaikkia alle 18-vuotiaita koskeva ihmisoikeussopimus. Sopimuksen keskiössä ovat syrjimättömyys, lapsen edun huomioiminen, oikeus elämään ja kehittymiseen sekä lapsen näkemyksen kunnioittaminen häntä koskevissa asioissa.

Sopimuksen alkuperäiset ja todistusvoimaiset kappaleet on kirjoitettu YK:n virallisilla kielillä: englanniksi, ranskaksi, espanjaksi, arabiaksi, kiinaksi ja venäjäksi.

Sopimuksen suomenkielisessä käännöksessä on käännösvirhe. Alkuperäisen englanninkielisen sopimuksen johdannossa todetaan, että lapselle kuuluu lain suoja ennen ja jälkeen syntymän: "including appropriate legal protection, before as well as after birth". Suomenkieliseen käännökseen tämä "lain suoja" on käännetty "asianmukaiseksi hoidoksi".

Käännösvirheen vuoksi sopimuksen sisältö esitetään suomenkielisessä käännöksessä ratkaisevasti suppeammalla tavalla. "Lain suoja" on merkitykseltään toinen ja lapsen oikeuksien kannalta olennaisesti kattavampi kuin "asianmukainen hoito". Perustuslakimme mukaan lain suojaan sisältyvät perusoikeudet, kuten oikeus elämään ja huolenpitoon sekä yhdenvertaisuus lain edessä ja henkilökohtainen koskemattomuus.

Johdanto on keskeinen osa lapsen oikeuksien sopimusta. Se määrittelee lapsen käsitteen eli lapsen oikeuksien sopimuksen kohteen, hänen oikeutensa lain suojaan sekä kaikkiin sopimuksessa mainittuihin lapsen oikeuksiin.

Vastauksessa kyseistä käännösvirhettä koskevaan kirjalliseen kysymykseen KK 887/2020 vp 9.12.2020 ulkoministeri Haavisto myöntää, että sopimuksen "käännöksessä on paikoitellen epätarkkuutta suhteessa todistusvoimaiseen tekstiin sekä myös suhteessa epäviralliseen ruotsinkieliseen käännökseen".

Vastauksessaan hän toteaa, ettei ulkoministeriön tietoon ole tullut, että tämän nimenomaisen johdantokappaleen suomennos olisi aiheuttanut epätietoisuutta tai tulkintakysymyksiä oikeudenkäytössä tai hallinnossa.

Toimenpidealoite TPA 89/2021 vp

Se, että epätietoisuutta tai tulkintakysymyksiä ei ole tullut tietoon, ei silti poista mahdollisuutta, että niitä on ollut tai että käännösvirhe johtaisi jossain vaiheessa ongelmiin. Siksi selkeä ja helpposti todennettava käännösvirhe tulisi lasten oikeuksien varmistamiseksi mahdollisimman pikaisesti korjata.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lapsen oikeuksien sopimuksen suomenkielisen käännöksen käännösvirheen korjaamiseksi.

Helsingissä 1.11.2021

Pekka Aittakumpu kesk
Jani Mäkelä ps
Ritva Elomaa ps
Mika Niikko ps
Sari Essayah kd
Raimo Piirainen sd
Päivi Räsänen kd
Hannu Hoskonen kesk
Peter Östman kd
Markus Lohi kesk
Tuomas Kettunen kesk
Sanna Antikainen ps
Ano Turtiainen vkk
Kaisa Juuso ps
Veikko Vallin ps
Mikko Lundén ps
Sebastian Tynkkynen ps
Juha Mäenpää ps